

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Budżetu i Finansów

KBF.410.001.15.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Rzecznik Finansowy, Al. Jerozolimskie 87, 02-001 Warszawa
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Aleksandra Wiktorow, Rzecznik Finansowy od dnia 11 października 2015 r.
<i>Podstawa prawna</i>	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli – Departament Budżetu i Finansów
<i>Kontroler</i>	Jerzy Kukurba, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KBF/12/2018 z dnia 9 stycznia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena wykonania planu finansowego Rzecznika Finansowego (dalej Rzecznik lub RF) w 2017 r., pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań. Zakres kontroli obejmował:

- planowanie przychodów i kosztów,
- gospodarowanie wolnymi środkami finansowymi,
- wykonanie planu przychodów i kosztów oraz efekty realizowanych zadań,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za 2017 r. oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych.

Przychody i koszty Rzecznika dotyczące 2017 r. wyniosły 14.937,3 tys. zł i stanowiły 83,4% planu określonego w ustawie budżetowej².

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów była w szczególności analiza:

- wykonania planu przychodów,
- należności pozostałych do zapłaty,
- realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kosztów,
- wybranych zakupów i ich zgodności z wewnętrznymi uregulowaniami;
- zobowiązań,
- prawidłowości sporządzenia sprawozdań.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, dalej „ustawa o NIK”.

² Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

Instytucja Rzecznika Finansowego została utworzona na mocy art. 54 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym³ (dalej ustawa) z dniem 11 października 2015 r.

Do zadań Rzecznika, określonych w art. 17 ust. 1 ustawy, należy podejmowanie działań w zakresie ochrony klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy reprezentuje⁴, a w szczególności:

- 1) rozpatrywanie wniosków w indywidualnych sprawach, wniesionych na skutek nieuwzględnienia roszczeń klienta przez podmiot rynku finansowego w trybie rozpatrywania reklamacji;
- 2) rozpatrywanie wniosków dotyczących niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą klienta w terminie, o którym mowa w art. 9 pkt 4 ustawy;
- 3) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących organizacji i funkcjonowania podmiotów rynku finansowego;
- 4) występowanie do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących organizacji i funkcjonowania rynku finansowego;
- 5) informowanie właściwych organów nadzoru i kontroli o dostrzeżonych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu podmiotów rynku finansowego;
- 6) inicjowanie i organizowanie działalności edukacyjnej i informacyjnej w dziedzinie ochrony interesów klientów podmiotów rynku finansowego.

Ponadto, zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy, przy Rzeczniku prowadzone są pozasądowe postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientami podmiotów rynku finansowego a tymi podmiotami.

Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy podległego mu Biura Rzecznika. Podstawą gospodarki finansowej Biura Rzecznika jest roczny plan finansowy, którego projekt sporządza Rzecznik i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych, w trybie określonym w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

Koszty działalności Rzecznika i jego Biura, stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy, ponoszą podmioty rynku finansowego. Terminy uiszczania, wysokość i sposób obliczania wpłat na pokrycie kosztów działalności Rzecznika i jego Biura określone zostały w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie terminów uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura⁵ (dalej rozporządzenie Ministra Finansów), wydanym na mocy art. 20 ust. 5 ustawy.

³ Dz.U. z 2017 r. poz. 2270.

⁴ Rzecznik Finansowy reprezentuje interesy klientów m.in.: banków, zakładów ubezpieczeń, powszechnych towarzystw emerytalnych, towarzystw funduszy inwestycyjnych, firm inwestycyjnych, instytucji pożyczkowych, instytucji płatniczych, instytucji pieniądza elektronicznego, biur usług płatniczych i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz alternatywnych spółek inwestycyjnych (ASI)

⁵ Dz.U. poz. 397, ze zm. Rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 25 listopada 2017 r. rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 27 października 2017 r. w sprawie terminów uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura – Dz.U. poz. 2082. Nowo wydane rozporządzenie nie miało wpływu na realizację przychodów w 2017 r. (zaliczki na poczet kosztów Rzecznika za rok 2017 były ustalane i wpłacane zgodnie z przepisami dotychczasowymi) i rozliczenie zaliczek za 2016 r.

IV. Ocena

Rzecznik Finansowy w 2017 r. prawidłowo realizował przychody, a także dokonał poprawnie rozliczenia wpłat zaliczek na koszty swojej działalności za 2016 r. Prawidłowo i terminowo zostały sporządzone wymagane przepisami sprawozdania. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Zbadane koszty w łącznej kwocie 5.192,3 tys. zł, tj. 34,8% ogółu kosztów, ponoszone były z zachowaniem zasad celowości i gospodarności, na realizację zadań ustawowych. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności w zakresie rozpatrywania wniosków klientów podmiotów rynku finansowego.⁶

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nieprzestrzegania wewnętrznych procedur przy dokonywaniu zakupów o wartości poniżej 30 tys. zł;
- braku procedury weryfikowania przez pracowników pionu merytorycznego Biura RF faktur dotyczących zewnętrznych usług prawnych;
- zaniechania lokowania wolnych środków na lokatach terminowych w Banku Gospodarstwa Krajowego, w wyniku czego Rzecznik utracił przychody z tytułu wyższego oprocentowania depozytów terminowych.

Ponadto NIK zwraca uwagę na:

- nierzetelne planowanie kosztów, bez analizy ekonomicznej potrzeb na dany rok;
- niedochowanie staranności przy zawarciu umowy dotyczącej sprzedaży, dostawy i montażu urządzeń klimatyzacyjnych (określone w umowie wynagrodzenie całkowite wykonawcy było o 2.829 zł wyższe od sumy wartości poszczególnych elementów przedmiotu umowy, jednakże nie zrodziło to efektów finansowych, ponieważ za realizację umowy zapłacono niższą kwotę).

V. Wyniki kontroli

1. Wykonanie planu finansowego

1.1 Wykonanie planu przychodów

Opis stanu
faktycznego

Przychody ogółem zrealizowane w 2017 r. wyniosły 14.937,3 tys. zł i stanowiły 83,4% planu. Przychody z tytułu wpłat zaliczek na pokrycie kosztów działalności Rzecznika i jego Biura (dalej zaliczki) na dany rok planowane są w tej samej wysokości co koszty RF i jego Biura (z uwzględnieniem pozostałych przychodów). Wpłaty zaliczek przekraczające koszty działalności RF i jego Biura w danym roku, pomniejszone o pozostałe przychody, ujmowane są jako zobowiązania RF wobec podmiotów wpłacających zaliczki, ponieważ będą one w 2018 r. zaliczone na poczet wpłat 2018 r. lub na pisemny wniosek zwrócone podmiotom wpłacającym zaliczki. Przychody z tytułu wpłat zaliczek wyniosły 14.671,6 tys. zł i stanowiły 98,2% zrealizowanych w 2017 r. przychodów ogółem. Na pozostałe przychody złożyły się przychody z tytułu uiszczanych opłat za prowadzenie pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego (dalej przychody z pozasądowego rozwiązywania sporów) – 164,9 tys. zł, przychody finansowe – 50,4 tys. zł oraz pozostałe przychody operacyjne – 50,3 tys. zł.

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

W planie na 2017 r. nie zostały przewidziane przychody z pozasądowego rozwiązywania sporów, a przychody finansowe zostały zaplanowane na poziomie 15 tys. zł. W momencie sporządzania projektu planu finansowego na 2017 r. (początek sierpnia 2016 r.) trudno było określić wysokość przychodów, a zarazem wysokość planowanych kosztów z uwagi na to, że nie upłynął jeszcze pierwszy rok działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura i nie można było precyzyjnie określić docelowego zatrudnienia w Biurze RF niezbędnego do wykonywania zadań przez RF.

W związku z tym, że w 2016 r. przeszacowano koszty działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura wpłaty podmiotów rynku finansowego na koszty działalności RF i jego Biura były zawyżone w stosunku do potrzeb. Dlatego w rozliczeniu zaliczek, dokonany w sierpniu 2017 r., wszystkie rodzaje podmiotów miały nadpłatę, która wyniosła łącznie 7.073,1 tys. zł, tj. była wyższa o 67,7% od wpłaconych zaliczek w 2016 r. Największy udział w nadpłacie miały zakłady ubezpieczeń – 56,8% (4.019,2 tys. zł) i banki – 32,6% (2.304,0 tys. zł). Na wniosek 150 podmiotów zwrócono 1.280,4 tys. zł, kwota 4.652,6 tys. zł została zaliczona na poczet wpłat 2017 r. Natomiast pozostała kwota 1.138,1 tys. zł pozostaje kwotą do rozliczenia (w jej przypadku nie ma wniosków ze strony podmiotów rynku finansowego o zwrot nadpłaty, ani też podmioty te nie potrąciły kwot nadpłat z wpłacanych w 2017 r. zaliczek). Z informacji przekazanych przez Biuro RF (dalej BRF) wynika, że nierozliczone w danym roku wpłaty są rozliczane w roku następnym. Mimo tego, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., pozostaje nierozliczona nadpłata z roku 2015 (rozliczenie za 2014 r.) w kwocie 23,1 tys. zł, a z roku 2016 (rozliczenie za 2015 r.) w kwocie 110,8 tys. zł. W 2017 r. po pisemnym rozliczeniu w terminie do 31 sierpnia i przekazaniu informacji wszystkim podmiotom o nadpłacie bądź niedopłacie BRF dodatkowo monitorowało rozliczenia z podmiotami i informowało (telefonicznie lub mailowo) podmioty o występujących nadpłatach, lecz mimo tych działań część podmiotów nie złożyła wniosków o zwrot. Pozostająca na dzień 31 grudnia 2017 r. kwota nadpłat za 2016 r. może być rozliczona w 2018 r., zgodnie z zapisem rozporządzenia, poprzez potrącenie przez podmioty rynku finansowego bieżących zaliczek bądź zwrot na pisemny wniosek podmiotu.

(dowód: akta kontroli str. 3–28, 73-87, 387-390, 394-397 oraz 618-631)

Uwagę NIK zwraca fakt, że podmioty stanowiące liczebnie największą grupę podmiotów rynku finansowego obowiązanych do dokonywania wpłat zaliczek – biura usług płatniczych (w 2016 r. stanowiły 56,8% wszystkich podmiotów wpłacających zaliczki w 2016 r., a w 2017 r. 51,4%) miały najniższy udział we wpłacanych zaliczkach (w 2016 r. – 11,0 tys. zł i w 2017 r. – 18,3 tys. zł, tj. odpowiednio 0,105% i 0,12% wszystkich wpłat zaliczek dokonanych w tych latach przez podmioty finansowe, które finansują działanie Rzecznika). Z danych przekazanych przez Biuro RF wynika, że wysyłka rozliczenia rocznego do 1.246 biur usług płatniczych (dalej BUP) kosztowała RF 6.479,2 zł, a zwroty nadpłat 1.097,2 zł. Aplikacja e-deklaracja służąca do obsługi podmiotów zobowiązanych do składania deklaracji⁷ oraz wpłat zaliczek w odniesieniu do BUP generuje rocznie koszt w kwocie 25.288,8 zł. Koszt odpłatnych raportów miesięcznych uzyskiwanych od KNF uwzględniających zmiany w rejestrach BUP w 2017 r. wyniósł 4.290,0 zł. W związku z tym, że w każdym miesiącu około 20 BUP zamyka i otwiera działalność i zmienia się lista podmiotów

⁷ Podmioty rynku finansowego wpłacają zaliczki na rachunek bankowy Biura Rzecznika i jednocześnie informują Rzecznika o podstawie ich naliczenia, okresie, którego dotyczą, oraz ich wysokości, w formie deklaracji, której wzór określa załącznik do rozporządzenia.

zobowiązana do płacenia zaliczek, niezbędne jest jej aktualizowanie. Łącznie koszty w zakresie obsługi wpłat zaliczek BUP wymienione w informacji z dnia 6 lutego 2018 r. Biura Rzecznika Finansowego wyniosły w 2017 r. – 37,2 tys. zł. Pozostałych wydatków na obsługę wyżej wymienionych wpłat zespół do spraw finansowych funkcjonujący w ramach Wydziału Administracyjno-Finansowego Biura RF i Główna Księgowa w Biurze RF nie są w stanie określić. Podano jedynie, że koszty bezpośrednie Wydziału wyniosły w 2017 r. 1.166,4 tys. zł, a koszty pośrednie dla całego Biura RF wyniosły w 2017 r. 3.707,9 tys. zł. Biorąc pod uwagę, że zatrudnienie w zespole ds. finansowych wynosi 4 osoby, tj. około 4% zatrudnienia w 2017 r. (100 osób) i zatrudnienie w Wydziale Administracyjno-Finansowym wynoszące w 2017 r. 12 osób oszacowano pozostałe koszty obsługi wpłat zaliczek BUP. Rozliczaniem wpłat zaliczek zajmuje się jedna osoba i przyjmując, że obsługa wpłat zaliczek BUP zajmuje jej połowę czasu (powyższy szacunek uwzględnia także zaangażowanie w obsługę wpłat zaliczek BUP pozostałych pracowników zespołu do spraw finansowych) można przyjąć, że koszty bezpośrednie obsługi wpłat zaliczek BUP w 2017 r. wyniosły 47,1 tys. zł (1.129,2 tys. zł:24), a koszty pośrednie 18,5 tys. zł (3.707,9 tys. złx0,005). Tak więc koszty obsługi BUP w 2017 r., po uwzględnieniu szacunków kontrolującego oraz danych przekazanych przez Główną Księgową w Biurze RF, wyniosły 102,8 tys. zł i były ponad 5 razy wyższe niż zanotowane przychody z tytułu wpłat zaliczek. Według wyliczeń kontrolującego koszt pozyskania jednej złotówki z tytułu wpłat zaliczek od BUP wynosi 5 zł 61 gr. Powyższa kwota jest kwotą orientacyjną.

Jednocześnie rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 27 października 2017 r. w sprawie terminów uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura (mające zastosowanie do ustalania i wpłat zaliczek za 2018 r.) wprowadziło zasadę, iż podmiot, którego ustalona zaliczka kwartalna nie przekracza kosztów upomnienia, określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 15 § 4 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁸, składa za dany kwartał deklaracje bez obowiązku uiszczania zaliczki na pokrycie kosztów działalności Rzecznika i jego Biura.

To rozwiązanie, zdaniem NIK, nie zmniejszy kosztów pozyskania przychodów z tytułu wpłat zaliczek od BUP, a jedynie usprawni ich pobór. Dlatego najlepszym rozwiązaniem pod względem ekonomicznym wydaje się wprowadzenie zmian polegających na rezygnacji z poboru zaliczek od BUP.

(dowód: akta kontroli str. 79-87)

Od lipca 2017 r. funkcjonuje rejestr instytucji pożyczkowych utworzony na mocy ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami⁹ (dalej ustawa o kredycie hipotecznym), którą znowelizowano ustawą z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim¹⁰. Rejestr instytucji pożyczkowych (dalej rejestr) prowadzony jest przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF). Na dzień 14 września 2017 r. do rejestru było wpisane 6 spółek. Zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy o kredycie hipotecznym instytucje pożyczkowe prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy działalność gospodarczą w zakresie udzielania lub dawania przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego mogły kontynuować tę działalność bez

⁸ Dz.U. z 2017 r. poz. 1201, ze zm.

⁹ Dz.U. poz. 819.

¹⁰ Dz.U. z 2016 r. poz. 1528, ze zm. Zgodnie z art. 59aa, 59ab - od dnia 22 lipca 2017 r. – instytucja pożyczkowa może podjąć wykonywanie działalności po uzyskaniu wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych.

spełnienia wymogu uzyskania wpisu do rejestru, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy¹¹ (termin ten minął 22 stycznia 2018 r.). Na dzień 26 lutego 2018 r. w rejestrze instytucji pożyczkowych wpisanych było 235 firm. Porównania rejestru instytucji pożyczkowych w KNF oraz aplikacji RF dokonano w dniu 5 lutego 2018 r. Wówczas rejestr KNF zawierał 173 instytucje pożyczkowe, natomiast aplikacja RF 156. W wyniku porównania stwierdzono, że 77 instytucji pożyczkowych zarejestrowanych w aplikacji Rzecznika Finansowego nie znajduje się w rejestrze KNF, natomiast 94 podmiotów nie odnotowano w aplikacji RF, a występują w rejestrze KNF. Rejestr KNF nie daje informacji, za który kwartał instytucja powinna złożyć pierwszą deklarację bowiem z rejestru KNF nie wynika kiedy dana instytucja pożyczkowa rozpoczęła działalność. Pismem z dnia 6 kwietnia 2018 r., na wniosek kontrolującego, Rzecznik Finansowy poinformował Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, iż istnieje domniemanie, że część podmiotów wpłacających zaliczki na koszty działalności RF i jego Biura prowadzi działalność bez wymaganego wpisu. W tym celu RF zaproponował wypracowanie metody wyjaśniania tego typu rozbieżności. Pozwoli to na uzyskanie przez BRF rejestru wszystkich instytucji pożyczkowych zobowiązanych do wpłat zaliczek i podjęcie działań dla uzyskania zaległych wpłat zaliczek.

(dowód: akta kontroli str. 387-389 oraz 454)

W 2017 r. nie wystąpiły sytuacje zagrażające terminowej realizacji zadań i płynności finansowej RF.

Należności ogółem na koniec 2017 r. wyniosły 121,0 tys. zł, w tym należności wynikające z niedopłaty zaliczek za 2017 r. od podmiotów rynku finansowego wynosiły 109,8 tys. zł, tj. 7,5% stanu należności z tego tytułu na koniec 2016 r. Na należności z tytułu niedopłaty zaliczek złożyły się przede wszystkim niedopłaty od firm pożyczkowych – 34,9 tys. zł, zagranicznych zakładów ubezpieczeń – 27,8 tys. zł, krajowych instytucji płatniczych – 20,9 tys. zł i towarzystw funduszy inwestycyjnych – 14,4 tys. zł.

(dowód akta kontroli str. 382)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2017 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie przychodów. Rzecznik prawidłowo realizował przychody, a rozliczenie wpłat zaliczek za 2016 r. dokonano zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

1.2. Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

Na 2017 r. zaplanowano koszty funkcjonowania Rzecznika Finansowego i jego Biura w kwocie 17.908,0 tys. zł, tj. na poziomie o 0,1% wyższym niż zaplanowane na 2016 r. Najwyższymi pozycjami planowanych kosztów były koszty wynagrodzeń – 9.048 tys. zł i składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy – 1.291 tys. zł (plan w tych pozycjach taki sam jak na 2016 r.) oraz koszty usług obcych – 5.247 tys. zł (plan 2016 r. 5.300 tys. zł). W trakcie roku nie dokonywano zmian między poszczególnymi pozycjami kosztów. Jedyną zmianą dokonaną w 2017 r. były przesunięcia wewnątrz pozycji koszty usług obcych. W dniu 24 lipca 2017 r.

¹¹ Ponadto, zgodnie z art. 89 ust. 2 ustawy o kredycie hipotecznym, instytucje pożyczkowe, o których mowa w ust. 1, które w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy złożą wniosek o wpis do rejestru instytucji pożyczkowych, mogą kontynuować działalność, bez wpisu do tego rejestru do dnia rozpatrzenia tego wniosku.

Główna Księgowa w Biurze RF zwróciła się do Rzecznika Finansowego o dokonanie i zatwierdzenie zmian wewnętrznego planu kosztów na 2017 r. W pozycji usługi obce zwiększono koszty najmu z 935 tys. zł do 1.220 tys. zł, tj. o 285 tys. zł (o 30,5%) i koszty remontów i konserwacji z 282 tys. zł do 450 tys. zł, tj. o 168 tys. zł (o 59,6%). Zmniejszono natomiast planowane koszty usług informatycznych z 800 tys. zł do 347 tys. zł, tj. o 453 tys. zł (o 56,6%). W 2017 r. zaplanowano koszty najmu i koszty remontów na tym samym poziomie co w 2016 r. (odpowiednio 935 tys. zł oraz 282 tys. zł), przy planowanym zwiększeniu zatrudnienia z 81 osób do 110 osób, tj. o 35,8%, co nie było spójne z prowadzoną przez BRF w poprzednich latach polityką oszczędnościową zwiększania wynajmowanej powierzchni biurowej w momencie, gdy przyjmowano nowych pracowników.

W 2017 r. Rzecznik Finansowy zrealizował koszty w wysokości 14.937,3 tys. zł, co stanowiło 83,4% planowanych w ustawie budżetowej kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura.

W 2017 r. największe koszty poniesiono na wynagrodzenia w kwocie 7.956,7 tys. zł (87,9% planu) i usługi obce – 3.994,6 tys. zł (76,1% planu). Koszty składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy wyniosły 1,263,1 tys. zł (97,8% planu), pozostałe koszty – 1.130,7 tys. zł¹², a koszty zużycia materiałów i energii – 592,2 tys. zł (94,4% planu).

Najniższe wykonanie planu kosztów zanotowano w pozycji usługi obce – 76,1%. Przyczyną niższego niż planowano wykonania kosztów w tej pozycji były niższe koszty rozpatrywania wniosków przez podmioty zewnętrzne (zaplanowano koszty w kwocie 2.569,0 tys. zł, a wykonano 1.576,9 tys. zł, tj. 61,4% planu) wynikające z niższej niż przewidywano liczby wniosków zgłoszonych do RF, a także niższe niż przewidywano koszty usług informatycznych (koszty ich w 2017 r. wyniosły 108,6 tys. zł, tj. 13,6% pierwotnego planu i 31,4% planu po zmianach). Niższe niż zakładano wykonanie planu kosztów w zakresie kosztów usług informatycznych wynikało z przesunięcia w czasie wdrożenia oprogramowania dotyczącego elektronicznego obiegu dokumentów (ELO), a także niezrealizowania wszystkich etapów przewidzianych w 2017 r. Systemu Obsługi Deklaracji e-deklaracje (w 2017 r. zdołano zrealizować moduł generacji monitów, w ramach kosztów wynikających z umowy na obsługę systemu).

(dowód: akta kontroli str. 6-10, 391-393 oraz 472-617)

W 2017 r. przeciętne zatrudnienie (w pełnych etatach) wynosiło 93 osoby i było wyższe od zatrudnienia w 2016 r. o 26 etatów. W 2017 r. od 1 stycznia zatrudnienie wzrosło o 24 osoby i na koniec roku wynosiło 105 osób. Wzrost zatrudnienia w 2017 r. wynikał z rozszerzenia zakresu działalności RF i jego Biura. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Biurze RF w 2017 r. wyniosło 6.072 zł i było niższe o 240 zł, tj. o 3,8%, niż w 2016 r. Spadek przeciętnego wynagrodzenia wynikał z zatrudniania nowych pracowników o niewielkim stażu pracy.

(dowód: akta kontroli str. 9 oraz 398-415)

W 2017 r. w Biurze Rzecznika Finansowego zakupy były realizowane na podstawie Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych w Biurze Rzecznika Finansowego (dalej regulamin udzielania zamówień) oraz Procedury Zakupów (kwota nieprzekraczająca 30 tys. zł). W 2017 r. nie udzielano zamówień, których wartość netto przekraczała wyrażoną w złotych równowartość kwoty 30 tys. euro,

¹² Pozostałe koszty obejmowały: pozostałe koszty operacyjne – 56,3 tys. zł, amortyzację – 254,3 tys. zł, inne koszty (inne świadczenia pracownicze, delegacje, ubezpieczenia majątkowe i osobowe, szkolenia oraz koszty rezerw) – 602,3 tys. zł, podatki i opłaty – 110,4 tys. zł, odpisy na ZFŚS – 107,4 tys. zł.

tj. do udzielania zamówień nie stosowano ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹³. W celu zbadania prawidłowości stosowania wewnętrznych uregulowań dotyczących zamówień z zestawienia obejmującego wszystkie zakupy przekraczające wartość 10 tys. zł, zawierającego 39 pozycji, kontrolujący wybrał 14 zakupów o łącznej wartości 502,0 tys. zł. W przypadku 8 zakupów o wartości poniżej 30 tys. zł stwierdzono, że w dostarczonej dokumentacji brak jest informacji, czy było przeprowadzone rozpoznanie rynkowe (brak informacji o zebraniu ofert) i dlaczego wybrano daną firmę do realizacji zakupu.

W przypadku badanych zakupów o wartości netto mieszczącej się w przedziale od ponad 30 tys. zł do poniżej 30 tys. euro zamówienia zostały udzielone zgodnie z obowiązującą procedurą wewnętrzną, tj. regulaminem udzielania zamówień. Jednakże w przypadku umowy z dnia 5 października 2017 r., dotyczącej sprzedaży, dostawy i montażu urządzeń klimatycznych w pomieszczeniach Biura Rzecznika Finansowego zawyżono wynagrodzenie całkowite brutto wykonawcy (powinno być 137.760 zł, a było 140.589 zł).

(dowód: akta kontroli str. 48-71, 88-332 oraz 380-386)

W 2017 r. Rzecznik Finansowy zawarł w dniu 24 listopada 2017 r. nową umowę najmu powierzchni biurowej, w wyniku której została zwiększona wynajmowana powierzchnia o 67,3% do powierzchni 1.602 m². Podwyższona została także opłata za 1 m² najmowanej powierzchni z 62 zł do 69 zł netto, tj. o 11,3%. Po podwyżce i zwiększeniu wynajmowanej powierzchni roczny czynsz za wynajmowaną powierzchnię wyniesie brutto 1.653,7 tys. zł. Zwiększenie wynajmowanej powierzchni było uzasadnione potrzebami rozwijającego się BRF, natomiast podwyższenie ceny wynikało z nałożenia w 2017 r. na wynajmującego obowiązku płacenia podatku od nieruchomości w wysokości 88,5 tys. zł w 2017 r.¹⁴ Brak porozumienia co do zwiększenia stawki czynszu oraz co do zwiększenia niezbędnej dla BRF powierzchni biurowej zmusiłoby BRF do poszukiwania nowej siedziby, co przesądziło o zaakceptowaniu podwyższenia stawki. Wynegocjowana stawka była niższa od zaproponowanej przez wynajmującego (75 zł za m²) o 8,0%.

(dowód: akta kontroli str. 333-386)

W trakcie kontroli zbadano 100%, tj. 1.114 faktur na łączną kwotę 5.192.313,52 zł wystawionych w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r., co stanowiło 34,% kosztów ogółem 2017 r. Szczególną uwagę zwrócono na faktury dotyczące usług prawnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w dekretowaniu faktur oraz terminowości ich księgowania. Uwagę zwraca sposób opisu faktur dotyczących usług prawnych – między innymi rozpatrywania skarg przez podmioty zewnętrzne, odpowiedzi na zapytania mailowe czy też dyżurów telefonicznych ekspertów:

- w przypadku opisu wykonanych odpowiedzi na skargi w opisie brak jest stwierdzenia, iż wynagrodzenie za rozpatrzenie jednej skargi jest zgodne z umową zawartą z ekspertem; w przedstawionych dodatkowych dokumentach (lista płac ekspertów za styczeń i luty 2017 r. i zestawienie zrealizowanych umów za styczeń i luty 2017 r.) dopiero po porównaniu tych dokumentów księgowość BRF ustaliła, że istnieje rozbieżność między wystawioną przez jednego z ekspertów fakturą a wynikającym z zawartej z ekspertem umowy wynagrodzeniem; powyższe powinno zostać ustalone w momencie sprawdzania

¹³ Dz.U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

¹⁴ Podatek został nałożony na Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur na podstawie art. 20 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz.U. 2017.1158-j.t.) za część nieruchomości, która wykorzystywana jest wyłącznie do działalności, o której mowa w art. 2 ust. 4 powołanej ustawy.

faktury przez pracownika merytorycznego odpowiedniej komórki BRF; w zależności od osoby opisującej stosowany jest różny system opisu faktur; w niektórych przypadkach podawana jest tylko ilość zrealizowanych usług, bez podania wynagrodzenia jednostkowego (nie wszyscy eksperci wystawiają faktury podające cenę jednostkową za usługę, a ceny jednostkowe za rozpatrywanie skarg w zależności od umowy zawartej z ekspertem zawierają się w zakresie od 100 do 130 zł);

- w przypadku dyżurów telefonicznych ekspertów oraz odpowiedzi na pytania mailowe jest określona jedna stawka dla wszystkich ekspertów (90 zł za godzinę dyżuru telefonicznego i 35 za odpowiedź na pytanie mailowe); jednakże w przypadku dyżurów telefonicznych niejednokrotnie dokumentowana jest ich realizacja; w niektórych przypadkach do faktury dołączana jest informacja o terminach zrealizowanych dyżurów, tzn. w jakich dniach i w jakich godzinach były zrealizowane dyżury telefoniczne eksperta, natomiast w innych przypadkach pracownik merytoryczny potwierdza jedynie liczbę godzin zrealizowanych dyżurów w danym miesiącu; należy przy tym podkreślić, że ten sam ekspert w danym miesiącu rozpatruje skargi, odpowiada na maile oraz pełni dyżury telefoniczne; dlatego zdaniem NIK, konieczne jest dokumentowanie terminów odbytych dyżurów telefonicznych.

(dowód: akta kontroli str. 418-436)

Z powyższych informacji wynika, że niezbędne jest ujednolicenie systemu opisu faktur dotyczących usług realizowanych przez ekspertów zewnętrznych.

Na koniec 2017 r. stan zobowiązań wynosił 9.297,6 tys. zł, z czego 8.067,9 tys. zł (86,8% wszystkich zobowiązań) stanowiły zobowiązania z tytułu wpłat obowiązanych podmiotów rynku finansowego (różnica między wpłaconymi zaliczkami, a przychodami stanowiącymi pokrycie kosztów 2017 r.). Pozostałe zobowiązania dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego (553,0 tys. zł), zobowiązań wobec dostawców (238,5 tys. zł), rozrachunków z ZUS (198,8 tys. zł), wynagrodzeń (umowy zlecenia i o dzieło za grudzień 2017 r. wypłacone w styczniu 2018 r. – 103,9 tys. zł) oraz podatku dochodowego (118,6 tys. zł).

(dowód akta kontroli str.382-383)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprzestrzeganie wewnętrznych procedur przy dokonywaniu zakupów o wartości poniżej 30 tys. zł przez Dyrektora Wydziału Administracyjno-Finansowego (WAF). W przypadku 8 zakupów o wartości poniżej 30 tys. zł stwierdzono, że w dostarczonej dokumentacji brak jest informacji, czy było przeprowadzone rozpoznanie rynkowe (brak informacji o zebraniu ofert) i dlaczego wybrano daną firmę do realizacji zakupu. Nie ma też informacji czy dany zakup był zakupem awaryjnym. Zgodnie z procedurą zakupów dla zakupów o wartości do 30 tys. zł wymagane jest zebranie minimum trzech ofert. W uzasadnionych przypadkach liczba ofert może być mniejsza, jednakże takie przypadki należy każdorazowo uzasadnić (np. zakupy awaryjne, brak odpowiedzi na zapytania ofertowe). Ponadto w przypadku dwóch zakupów dotyczących usługi cateringowej dla obsługi konferencji organizowanych przez Rzecznika Finansowego brak jest specyfikacji dotyczącej liczby i rodzaju zakupionych posiłków i napojów, a rachunek zawiera jedynie informację, jaka część usługi obłożona jest stawką VAT 23%, a jaka 8%. Uniemożliwia

Ustalone
nieprawidłowości i
uwagi do prowadzonej
działalności

to stwierdzenie czy za wykonanie usługi zapłacono zgodnie z ofertą, czy też były różnice między ofertą a jej wykonaniem i weryfikację prawidłowości poniesionych kosztów. W przypadku realizacji obsługi cateringowej dwóch konferencji organizowanych przez Rzecznika Finansowego brak specyfikacji umożliwiającej sprawdzenie prawidłowości realizacji umów z dostawcą.

2. Brak procedury weryfikacji przez pracowników merytorycznych BRF faktur dotyczących usług prawnych świadczonych przez zewnętrznych ekspertów, co powoduje, że w momencie dokonywania płatności nie ma pewności czy kwota zapłacona jest zgodna z warunkami podpisanej przez eksperta umowy i faktycznie wykonaną pracą. W aktualnie obowiązującym systemie weryfikacji rozbieżności wyjaśniane są po dokonaniu płatności.

Ponadto NIK zwraca uwagę na:

1. Brak rzetelnej analizy ekonomicznej przy planowaniu kosztów najmu i remontów w 2017 r. ze strony Głównego Księgowego BRF. W 2017 r. zaplanowano koszty najmu i koszty remontów na tym samym poziomie co w 2016 r. (odpowiednio 935 tys. zł oraz 282 tys. zł), przy planowanym zwiększeniu zatrudnienia z 81 osób do 110 osób, tj. o 35,8%, co nie było spójne z prowadzoną przez BRF w poprzednich latach polityką oszczędnościową zwiększania wynajmowanej powierzchni biurowej w momencie, gdy przyjmowano nowych pracowników. Zmiana planu finansowego dokonana w lipcu 2017 r. polegająca na zwiększeniu w trakcie roku 2017 kosztów najmu i remontów świadczy o niedokonaniu na etapie planowania właściwej analizy ponoszonych kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura. Nie powiązano bowiem planowanego zwiększenia zatrudnienia z zapewnieniem warunków pracy nowo zatrudnionym. W 2017 r. od 1 stycznia zatrudnienie wzrosło o 24 osoby i na koniec roku wynosiło 105 osób. W wyjaśnieniach Głównej Księgowej z 23 marca 2018 r. nie podano przyczyn niezaplanowania wyższych kosztów najmu i remontów
2. Niedochowanie staranności przez Dyrektora WAF przy podpisywaniu umowy z dnia 5 października 2017 r. dotyczącej sprzedaży, dostawy i montażu urządzeń klimatyzacyjnych w pomieszczeniach Biura Rzecznika Finansowego poprzez zawyżenie wynagrodzenia całkowitego brutto wykonawcy (powinno być 137.760 zł, a było 140.589 zł). Pierwsza kwota wynikała z sumowania cen poszczególnych zestawów i kosztów montażu wymienionych w umowie, natomiast druga kwota była to cena wynikająca z sumowania poszczególnych zestawów i kosztów montażu zawarta w pierwszej ofercie. Powyższa pomyłka nie spowodowała skutków finansowych, bowiem faktura została wystawiona na kwotę niższą i ta kwota została zapłacona przez BRF. Dyrektor Wydziału Administracyjno-Finansowego wyjaśnił, że podanie ogólnej kwoty umowy było wynikiem błędnego sumowania wartości poszczególnych składników umowy.

Ocena cząstkowa

Wobec powyższych nieprawidłowości i uwag nie występują przesłanki do sformułowania oceny pozytywnej w zakresie planowania i realizowania kosztów oraz realizacji zakupów, a także weryfikowania faktur dotyczących płatności za usługi eksperckie. Wobec braku negatywnych skutków finansowych i skali zjawisk nie ma jednak podstaw do obniżenia oceny do negatywnej.

1.3. Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu
faktycznego

Stan wolnych środków pieniężnych na rachunku bankowym w Banku Gospodarstwa Krajowego na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniósł 10.020 tys. zł i wzrósł o 1.046 tys. zł w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. Średni dzienny stan środków

w 2017 r. wynosił 9.738,5 tys. zł. Środki finansowe były lokowane na podstawie umowy ramowej w zakresie świadczenia usługi prowadzenia rachunków bankowych oraz innych usług Banku Gospodarstwa Krajowego, zawartej w dniu 10 października 2016 r. z BGK. Umowa oprócz upoważnienia Banku do automatycznego przekazywania każdego dnia roboczego w depozyt overnight Ministra Finansów wolnych środków zgromadzonych na rachunku pozwalała na tworzenie depozytów terminowych. W 2017 r. BRF nie skorzystało z możliwości tworzenia depozytów terminowych. Z tytułu konsolidowania wolnych środków BRF otrzymało w 2017 r. 48,9 tys. zł.

(dowód akta kontroli str. 439-453 oraz 616)

Z wyjaśnień Głównej Księgowej z dnia 9 kwietnia 2018 r. wynika, że w związku z tym, że w 2017 r. BRF było nadal w fazie organizacji i dostosowywania się do nowych zadań (zwiększono zatrudnienie oraz zapewniano nowozatrudnionym wyposażenie i miejsca pracy) konieczne były wolne środki na koszty z tym związane. W związku z tym, że nie można było przewidzieć, kiedy poniesione będą koszty nie składano dyspozycji dotyczących tworzenia depozytów terminowych u Ministra Finansów.

(dowód akta kontroli str. 437-438)

Z informacji uzyskanych na stronach internetowych BGK wynika, że oprocentowanie środków na lokatach terminowych jest wyższe od oprocentowania dla depozytów overnight od 0,36 do 0,7 punktu procentowego. Ponadto stan zobowiązań wynikających z nadpłat zaliczek od podmiotów rynku finansowego (w 2017 r. stan tych środków wyniósł ponad 8,6 mln zł, a ich ewentualny zwrot miał nastąpić po 31 sierpnia 2017 r.) upoważniał do lokowania części tych środków w formie depozytu terminowego.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości: nielokowanie wolnych środków w formie depozytów terminowych, mimo iż ich stan upoważniał do takiego nimi zarządzania.

Ocena częściowa

Wobec powyższej nieprawidłowości nie występują przesłanki do oceny pozytywnej kontrolowanej jednostki w zakresie gospodarowania wolnymi środkami.

1.4. Realizacja zadań państwowej osoby prawnej

Opis stanu
faktycznego

W 2017 r. RF, w ramach funkcji - Polityka gospodarcza kraju, realizował zadanie – Ochrona konkurencji i konsumentów, podzadanie – Ochrona klientów podmiotów rynku finansowego. W ramach tego podzadania Rzecznik Finansowy realizował tylko jedno działanie – Ochrona klientów podmiotów rynku finansowego. Miernikiem dla podzadania i działania jest liczba wniosków rozpatrzonych w stosunku do liczby wniosków otrzymanych przez RF w %. Miernik ten jest nieprecyzyjny, bowiem nie odnosi się do wszystkich zadań nałożonych ustawowo na Rzecznika Finansowego. Miernik ten został zrealizowany w 100%, ponieważ RF rozpatruje wszystkie wnioski, które do niego wpływają. Sposób realizacji zadań przez Rzecznika Finansowego uzależniony jest od charakteru wpływających wniosków o interwencję oraz o przeprowadzenie (wszczęcie) pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego oraz od charakteru spraw, których wnioski te dotyczą.

W 2017 r. zarejestrowano 18.803 wniosków o interwencję, tj. o 10,6% więcej niż w 2016 r. W przypadku 15.296 wniosków, tj. 81,3% ogółu Rzecznik podjął interwencję. Z tej liczby 11.493 (75,1%) sprawy zostały zakończone, w tym 2.149 (18,7%) zakończono pozytywnie (uznano rację klienta) – 9.194 (80,0%)

zakończono negatywnie (podmiot finansowy podtrzymał swoje stanowisko), a w przypadku 150 wniosków (1,3%) Rzecznik po interwencji nie stwierdził naruszenia interesów klienta. Rzecznik nie podejmował interwencji w przypadku, gdy sprawy pozostawały poza ustawowym zakresem jego kompetencji, klient nie wyczerpał drogi postępowania reklamacyjnego, zwracano się o wyjaśnienie w sprawie lub pismo było przekazywane do wiadomości RF.

W 2017 r. udzielono 5.357 porad mailowych, tj. o 15,0% więcej niż w 2016 r. oraz 22.070 porad telefonicznych, tj. o 17,7% więcej niż w 2016 r.

W 2017 r. wpłynęło do Rzecznika Finansowego 3.741 wniosków o przeprowadzenie (wszczęcie) pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego, tj. o 56,3% więcej niż w 2016 r. Z tego 2.251 (60,2%) dotyczyło spraw ubezpieczeniowych, a 1.490 (39,8%) spraw bankowo-kapitałowych. W sprawach bankowo-kapitałowych największy udział miały sprawy kredytów objętych ryzykiem walutowym – 75,4% (1.123 wniosków). W 2017 r. zakończono 2.007 spraw, z czego w 424 (21,1%) przypadkach zawarta została ugoda między konsumentem a instytucją finansową, a w 931 (46,4%) przypadkach RF sporządził opinię o braku polubownego zakończenia postępowania (bez porozumienia/ugody).

W 2017 r. Rzecznik Finansowy otrzymał 806 wniosków o wydanie dla sądu istotnego poglądu w sprawie, tj. o 71,1% więcej niż w 2016 r. W odniesieniu do 490 wniosków (60,8% wniosków przyjętych) RF przedstawił sądowi rozpatrującemu sprawę istotny pogląd wyrażony w oświadczeniu. Wobec faktu powtarzających się skarg pod adresem podmiotów rynku finansowego Rzecznik z urzędu przedstawił trzy poglądy istotne dla sprawy.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację zadań przez Rzecznika Finansowego i jego Biuro z uwagi na realizację zakładanego miernika, a także z uwagi na to, że działalność Rzecznika Finansowego w zakresie ochrony praw konsumentów korzystających z kredytów objętych ryzykiem walutowym w okresie od 11 października 2015 r. do 30 września 2017 r. została przez NIK oceniona pozytywnie.

2. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia przez Rzecznika Finansowego:

- sprawozdania za 2017 r. z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2);
- sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(dowód: akta kontroli str. 457-467)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

VI. Uwagi i wnioski

Uwagi do
prowadzonej
działalności

NIK zwraca uwagę, że wprowadzony rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 27 października 2017 r. w sprawie terminów uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura, nowy termin rozliczenia wpłat zaliczek za rok poprzedni (31 października) pokrywa się z terminem wpłaty ostatniej zaliczki (za czwarty kwartał). Uniemożliwia to całkowite rozliczenie nadpłat w danym roku, bowiem część podmiotów, które nie wystąpią o zwrot nadpłat nie będzie miała możliwości potrącenia nadpłaty z wpłat zaliczek w danym roku. Należy podkreślić, że do końca 2017 r. nie zostały rozliczone nadpłaty za lata 2014 i 2015.

Badania kontrolne wykazały, że koszty pozyskania środków z tytułu wpłat zaliczek przez biura usług płatniczych ponad pięciokrotnie przekraczają uzyskane z tego tytułu przychody. Z uwagi na znaczną ilość BUP (1.008) oraz niewielkie wpłaty (w 2017 r. 86% podmiotów deklaruowało wpłaty kwartalne na poziomie niższym niż 10 zł, a 64% na poziomie niższym niż 5 zł kwartalnie) wskazana jest z przyczyn ekonomicznych rezygnacja z wpłat zaliczek od BUP. Za zastosowaniem tego rozwiązania przemawia także to, że w 2017 r. Rzecznik Finansowy nie zarejestrował żadnego wniosku o interwencję dotyczącego biura usług płatniczych.

NIK zwraca też uwagę na istotność planowania kosztów w oparciu o rzetelną analizę ekonomiczną potrzeb w tym zakresie oraz konieczność dochowania staranności przy zawieraniu umów z wykonawcami oraz egzekwowanie specyfikacji wykonanych usług.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Zapewnienie przestrzegania wewnętrznych procedur przy dokonywaniu zamówień o wartości poniżej 30 tys. zł.
2. Opracowanie procedury weryfikacji przez pracowników merytorycznych BRF faktur dotyczących zewnętrznych usług prawnych.
3. Zmianę polityki lokowania wolnych środków poprzez lokowanie ich w formie depozytów terminowych.

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 19 kwietnia 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Budżetu i Finansów

Kontroler
Jerzy Kukurba
Doradca ekonomiczny

Dyrektor
Stanisław Jarosz

.....
Podpis

.....
podpis